

SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY INFORMUJE

ROČNÍK XVII.

č.4 (193)

Pripravil: IVAN GAJDIČIAR st.

Pripravujeme sa na veľké jubileum

Počas 400 rokov existencie turzovskej farnosti ju spravovali a duchovne viedli mnohí kňazi. Je pomerne ťažké najmä v určitých dobách (17. a začiatok 18. storočia) stanoviť ich presný menoslov a obdobie pôsobenia. Napriek tomu sa o to pokúsime a aj takýmto spôsobom zvečníme ich pamiatku za všetko to, čo pre našu farnosť vykonali. Počas 17. storočia v Turzovke pôsobili zrejme dvaja evanjelickí farári **Michal Orlandi Carbonarius** (Uhliar) a **Ján Rajtíni**. Zistených (pretože v zozname je stále niekoľko otáznikov) katolíckych farárov uvádzame v chronologickom poradí. **Roky za menom znamenajú obdobie ich pôsobenia v našej farnosti.**

TURZOVSKÍ FARÁRI

Blažej Tvardoka (1674) - bol potulným misionárom - jezuitom. Vypomáhal pri rekatolizácii Oravy. Istý čas musel pôsobiť aj v blízkosti Turzovky, kde pomáhal vtedajšiemu licenciatovi Mikulášovi Pružinskému.

Mikuláš Pružinský (1674) - licenciat, nebol riadne vysväteným kňazom. Keďže v danej dobe bol nedostatok riadnych kňazov, Cirkev pripúšťala i takúto službu. Licenciat mal právomoci na úrovni diakonského svätenia, mohol sobášiť, pochovávať, krstiť, ale nemohol slúžiť svätú omšu. V tomto smere bol závislý na najbližšom riadne vysvätenom kňazovi.

Juraj Rudinský (1686?-1694) - licenciat. Jeho rodina pochádzala z Kysuckého Nového Mesta. Pôvodne bol evanjelikom, neskôr konvertoval. Po uvedení riadne vysväteného kňaza (1694), sa stal kostolníkom a založil tradíciu kostolníkov z rodu Rudinských, ktorá pretrvala v Turzovke až do polovice 20. storočia.

Juraj Jozef Ribáni (1694 - 1695) - bol prvým riadne vysväteným katolíckym kňazom, ktorému bola zverená turzovská farnosť. Aj on bol členom jezuitskej rehole, v našej farnosti začal viesť matriky.

Vavrinec Dzian (1695-1712) - keď v roku 1712 ukončil svoje pôsobenie v Turzovke, pre zdravotné ťažkosti sa uchýlil k svojim príbuzným. Zomrel 19. decembra 1717 a bol pochovaný v Turzovke.

Andrej Štefánik (1712-1718) - do Turzovky prišiel zo Štiavnika a pôsobil tu až do svojej smrti 24. apríla 1718.

Vincent Janaček (1718?-1724) - františkánsky páter, ktorý podľa Kroniky žilinských františkánov sa v roku 1723 stal administrátorom farnosti v Turzovke. On, alebo jeho spolupratelia tu mohli pôsobiť od smrti predchádzajúceho farára.

Matej Domanický (1724-1733) - v rokoch 1719 - 1724 pôsobil v Štiavniku, potom prišiel do Turzovky. Počas jeho duchovnej správy bol v Turzovke postavený prvý murovaný kostol.

Ján Hudek (1733-1736) - pôsobil ako farár v Rosine a odtiaľ bol 10. augusta 1733 uvedený na turzovskú faru. Z Turzovky odišiel do Predmiera, kde pôsobil ako farár až do svojej smrti 23. februára 1769.

Urban Simper (1737) - františkánsky páter, ktorý pravdepodobne viedol farnosť dočasne do uvedenia nového farára.

Juraj Bartalík (1737-1741) - v Turzovke pôsobil do marca 1741, pretože 27. marca 1741 bol inštalovaný do úradu vo farnosti v Dolnom Hričove, kde pôsobil až do svojej smrti 4. februára 1755.

Mikuláš Balážovič (1741-1755) - ako kaplán pôsobil v Čadci, potom bol farárom v Uhrovci. Do Turzovky prišiel v roku 1741 a pôsobil tu do roku 1755. Za jeho pôsobenia

bol oficiálne schválený Spolok Bratstvo Panny Márie Karmelskej. Z Turzovky bol preložený za farára do Dolného Hričova, kde aj zomrel 25. mája 1762.

Anton Žilkaj (1755-1760) - za tohto farára sa v Turzovke postavil súčasný farský kostol Nanebovzatia Panny Márie v rokoch 1757 (položeny základný kameň stavby) - 1759. O rok neskôr A. Žilkaj zomrel na liečení v Trenčíne (možno skôr v T. Tepliciach).

Pečať farára Antona Žilkaja

Juraj Lanco (1760-1775) - počas jeho pôsobenia bola v roku 1768 nitrianskym biskupom Jánom Gustínom zriadená stála kaplánska stanica vo farnosti. V roku 1764 musel riešiť údajné zjavenie sv. Anny vo filiálke vo Vysokjej. Zomrel v Turzovke 3. januára 1775.

Štefan Lukačovič (1774-1775) - františkánsky páter bol dočasne administrátorom farnosti.

Štefan Bacho - Bánovský (1775-1797) - pochádzal zo zemianskeho rodu z Dežeríc. Do Turzovky prišiel z Veľkého Rovného, kde bol kaplánom. Počas jeho pôsobenia bola postavená murovaná farská budova v roku 1781. V roku 1780 kvôli svojim farníkom z Olešnej (nezaplatili včas splátku za zvony) musel strpieť väznenie v Trnave. Bol členom Bernolákovho Slovenského učeného tovarišstva (SUT), pobočného stánku vo Veľkom Rovnom. Zomrel ako farár v Rosine v roku 1805.

Ladislav Sluka (1797-1808) - do Turzovky prišiel zo Zákopčia, podobne ako jeho predchodca i on bol členom SUT. Z farnosti odišiel do Bytče, kde bol menovaný bytčianskym dekanom. 7. februára 1810 tam aj zomrel.

Andrej Fábry (1808-1829) - do Turzovky prišiel z Vysokjej, od roku 1826 bol dištriktálnym čadčianskym dekanom. Zomrel v Turzovke 5. júla 1829.

František Xaver Daniš (1829-1840) - významná osobnosť, patril k posledným predstaviteľom bernolákovskej generácie. Do Turzovky prišiel zo Zákopčia. V rokoch 1840-43 vydal zberku kázni, ktoré preložil z nemčiny. Odišiel do Čadce, kde boli na jeho fare ubytovaní L. Štúr a J. M. Hurban. F. X. Daniš zomrel v Čadci 1. apríla 1849.

Ján Lacko (1840-1849) - do Turzovky prišiel z Papradna. V Turzovke sa mu stal osudným hladomor, vyčerpaniu podľahol 1. septembra 1849.

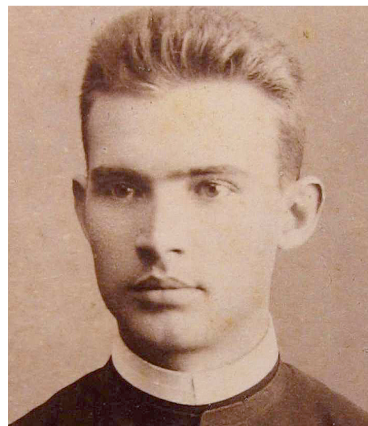
František Tagáni (1849-1883) - jedna z najvýznamnejších postáv turzovskej histórie vôbec. Účastník čachtického zhromaždenia Tatrína, zakladateľ Matice Slovenskej, Spolku sv. Vojtecha, katolíckeho gymnázia v Kláštore pod Znievom, v Turzovke založil čítací spolok. Vďaka jeho iniciatíve máme vo farskom kostole nádherné obrazy - diela Jozefa Božetecha Klemensa. Vlastným nákladom vydal *Weniec katolíckych cirkevných piesní* od G. Zajmusa i útlý spevník *Nápevy ku vencu katolíckych cirkevných piesní* od A. Prica. Počas jeho duchovnej správy sa Turzovka stala sídlom turzovského dekanátu. Počas jeho pôsobenia sa konali vo farnosti prvé sväté misie. Zomrel v Nitre 1. februára 1894.

Ján Tvrďý (1883-1898) - pochádzal zo Žiliny, v roku 1893 sa stal dištriktálnym dekanom. Zomrel náhle 1. júla 1898 v Karlových Varoch, kde bol na liečení. Pochovaný je v Žiline.

Július Lonský

Július Lonský (1898-1912) - počas jeho duchovnej správy bola vybudovaná súčasná farská budova. Z Turzovky odišiel do penzie do Beckova, kde 25. marca 1913 zomrel.

Ignác Diera ml.

Ignác Diera ml. (1913-1918) - do Turzovky

prišiel z Hornej Poruby. Za jeho pôsobenia sa začalo s prípravami na stavbu kostola v Kline (Klokočov). Toto dielo výrazne finančne podporoval aj po odchode z farnosti. Zomrel 19. februára 1940 vo Visolajoch.

Jozef Pokorný (1918) - kaplán, ktorý bol dočasne poverený správou farnosti, čo trvalo necelé dva mesiace.

Karol Točík (1918-1959) - mimoriadna osobnosť turzovskej histórie. Bol kňazom, historikom, charitatívnym pracovníkom, spolkový organizátorom, členom obecného zastupiteľstva, atď. Založil Potravné, neskôr aj Úverné družstvo, počas jeho správy bol postavený kostol v Kline, v Dlhej, zo súkromného domu prestavaný kostolík v Korní, postavený bol sociálny dom (Útulňa sv. Jozefa). Mnohým mladým Karol Točík pomohol prostredníctvom svojich kontaktov k odbornému či vyššiemu vzdelaniu. Zomrel 9. mája 1960 na následky zranenia pri páde na stavbe kultúrneho domu, pochovaný je pri farskom kostole.

Andrej Rosa (1960-1982) - rodák z Liptova, do farnosti prišiel z Považského Podhradia, kam sa po 22 rokoch zo zdravotných dôvodov aj vrátil.

Ladislav Porubčin (1982-1985) - do Turzovky prišiel z Bolešova. Bol nepohodlným kňazom pre okresné stranické štruktúry, ktoré sa ho snažili odvolať a preložiť mimo okres. To sa napokon podarilo, z Turzovky odišiel do Považského Podhradia.

Ivan Mahrík (1985-2000) - do dejín farnosti sa výrazne zapísal mnohými aktivitami v oblasti renovácií a výstavby kostolov. Za jeho duchovnej správy boli postupne postavené filiálne kostoly v Korní, Podvysokjej, Olešnej - Potôčkoch a Turkove. Tiež kaplnka na Živčákovej. Od 1. júla 2000 bola zriadená nová farnosť Korní, ktorej sa stal prvým farárom.

Pavol Mičúch (2000-2001) - do Turzovky prišiel z Novej Bystrice, vo farnosti pôsobil len krátko.

Jozef Petráš (2001-2008) - do Turzovky prišiel z Čierneho. Počas jeho pôsobenia sa uskutočnila rozsiahla renovácia farského kostola, jeho okolia a Pastoračného centra.

Andrej Týleš (2008-2009) - vo farnosti pôsobil ako kaplán, potom nedlho ako administrátor farnosti.

Karol Dobiáš (2009-2014) - do farnosti prišiel z Červeného Kameňa. Pokračoval v renovácii farského kostola a jeho okolia.

Jozef Hrtús (2014 -) - rodák z Klokočova, do farnosti prišiel z Lutí, výmenou za Karola Dobiáša.

Zoznam je vcelku početný, ale nie je vylúčené, že v budúcnosti môže dôjsť k jeho rozšíreniu a k spresneniu údajov. Zatiaľ je však tento zoznam tým najaktuálnejším.

Mgr. DRAHOMÍR VELIČKA, PhD.

BLAHOŽELÁME

V apríli oslávia okrúhle a polokrúhle životné jubileá členovia nášho Spolku

FRANTIŠEK KRIŠTIÁK, Turzovka

SILVIA GAJDIČIAROVÁ, Turzovka

ANNA STOLÁRIKOVÁ, Turzovka

Želáme im všetko najlepšie, najmä pevné zdravie a v ďalšom živote veľa šťastia, úspech a rodinnú pohodu. Aj touto cestou im ďakujeme za všetko, čo v prospech nášho Spolku doteraz vykonali.

PRIPOMÍNAME SI

Vo štvrtok 2. apríla 2015 uplynulo 25 rokov od času, čo v Bratislave zomrel turzovský rodák, vedec a pedagóg **Ing. ANTON RUDINSKÝ**, autor vyše stovky odborných článkov a skript z odboru dopravných a zdvíhacích zariadení, nositeľ Striebornej medaily SVŠT.

Vo štvrtok 16. apríla 2015 uplynú 130 rokov od času, čo sa v Turzovke narodil **JÁN GAŽÁK**, finančný podporovateľ Ligy Slovákov, účastník jej viacerých kongresov, činnorodý pracovník krajských spolkov a nositeľ ich viacerých vyznamenaní. Zomrel v r. 1954 v Pittsburgu (USA).

POTEŠILO NÁS

- že dvojtýždenník **SPRAVODAJA MESTA TURZOVKA** priniesol vo svojom 5. čísle dňa 11. marca 2015 vo svojom úvodníku aktuálny rozhovor s prezidentom Spolku **Ivanom Gajdičiarom st.** na tému zriadenia Mestského múzea v Turzovke. V závere je obsiahnutá aj výzva občanom na urýchléné darovanie predmetov pre budúcu stálu expozíciu múzea.

VYUŽITE SKVELÚ PONUKU

Náš partner a sponzor - **spoločnosť I.TRAN, s.r.o. TURZOVKA** ponúka v rámci blížiacich sa MS v ľadovom hokeji, ktoré sa konajú v dňoch 1. - 17.5.2015 v Prahe a Ostrave športové suveníry - šály, čiapky a čelenky za výrobné ceny. Vedia zabezpečiť výrobu aj na základe Vašich osobitných požiadaviek. Kontaktujte tpv@itran.sk odbyt@itran.sk vybavuje: Dana Smrečková a Veronika Chromíková

